

DE ARCHIEFDIENST WESTFRIESE GEMEENTEN

Viereneenhalf jaar geleden, 1 september 1974, trad drs. B.J. van der Saag als archivaris gelijktijdig in dienst van de gemeenten Enkhuizen en Hoorn. Dat was het prille begin van een streekarchief in oostelijk West-Friesland. Vele moeilijkheden moesten worden overwonnen, niet in de laatste plaats het probleem van de huisvesting. Van meet af aan werd uitgegaan van een centrale archief-bewaarplaats waar alle archieven uit de streek konden worden ondergebracht. We vielen echter met onze neus in de boter, want de gemeente Hoorn bleek bereid het streekarchief een plaatsje te geven in haar nieuwe stadhuis.

Voorjaar 1977 kon dit vorstelijke pand worden betrokken: twee werkruimten, een studiezaal voor het publiek, een bibliotheek en een brandvrije kluis voor ruim 3 kilometer archief maakten een goede aanpak van het beheer van archieven en verzamelingen mogelijk. Tegen onze verwachting in groeide het aantal deelnemende gemeenten in ruim een jaar van vier (Hoogwoud en Obdam hadden zich al in 1977 aangesloten) naar twintig. Nu hebben alleen de gemeenten Andijk, Bangert en Wervershoof en de inmiddels opgeheven gemeenten Hensbroek, Opperdoes en Sijbekarspel hun archieven nog niet naar Hoorn overgebracht.

Waarom moeten archieven bewaard worden? Omdat archieven bij uitstek de bronnen zijn waaruit we te weten kunnen komen wat er in het verleden gebeurd is. Niet alleen de handel en wandel van hooggeplaatste personen, maar ook die van gewone mensen, zelfs van uw eigen voorgelacht, zijn er uit op te diepen. We kunnen met behulp van archieven de geschiedenis van een stad, dorp, huis, molen, boerderij of fabriek reconstrueren. U kunt geen onderwerp uit de geschiedenis bedenken of er is wel iets in de archieven over te vinden.

Er zijn echter nog meer bronnen voor de geschiedenis. Het streekarchief heeft een vrij uitgebreide bibliotheek met veel literatuur over West-Friesland; we verzamelen kaarten, plattegronden, prenten en foto's, zelfs films, geluidsbanden en grammofoonplaten met betrekking tot de streek. Alle Westfriese kranten en veel tijdschriften, ook verenigings- en clubblaadjes, worden bewaard. Archieven van verenigingen en instellingen nemen wij gratis in bewaring.

Waarom is het nu juist de overheid die al dit historische materiaal verzamelt? Omdat dit de enige garantie biedt dat iedereen gratis en zoveel hij of zij wil

van dat materiaal gebruik kan maken. Wij verzamelen namelijk niet voor onze eigen lol (al hebben we natuurlijk wel plezier in ons werk), maar om u in staat te stellen zoveel mogelijk te weten te komen over een historisch onderwerp dat u interesseert.

U zult begrijpen dat het ordenen en beschrijven van die enorme papiermassa een gigantische taak is. Van elk archief moet een inventaris, van elke verzameling een katalogus worden samengesteld. Maar daarmee zijn we er nog niet: op talloze archiefstukken moet een index of klapper gemaakt worden, dat wil zeggen een systematische of alfabetische opsomming van alle onderwerpen, persoons- en aardrijkskundige namen die er in voorkomen. Pas dan is het voor ons mogelijk elke binnenkomende vraag snel en zo volledig mogelijk te beantwoorden.

Nu moeten we nog roeien met de riemen die we hebben, want er is een zeer grote achterstand in het werk.

Het gebeurt nogal eens dat mensen die op de studiezaal komen je heel verbaasd aankijken als je niet meteen kunt zeggen wanneer een bepaald huis gebouwd is, of - wat voorkomt! als je niet in drie tellen hun stamboom op tafel legt.

Als u met archiefonderzoek begint zult u er rekening mee moeten houden dat het in veel gevallen een tijdrovende bezigheid is, juist omdat er nog zo weinig geïnventariseerd en geklapperd is. Dit mag u er echter niet van weerhouden eens het archief binnen te stappen als u iets wilt weten over de geschiedenis. In 1978 deden dit al 450 mensen, waaronder een groeiend aantal "vaste klanten". De archiefambtenaren zullen u zo goed mogelijk proberen te helpen. Uw eigen geduld en doorzettingsvermogen doen de rest en kunnen vaak tot verbluffende resultaten leiden.

Tot nu toe hebben we gesproken over de activiteiten die het archief voor u ontplooit. Omgekeerd kunt u het archief behulpzaam zijn bij zijn taak het voor de geschiedenis van Hoorn belangrijke materiaal te verzamelen en te ontsluiten.

Van de leden van Oud-Hoorn mag worden verondersteld dat zij een warme belangstelling voor hun gemeentearchief hebben.

U kunt die belangstelling op allerlei manieren in daden omzetten.

U kunt helpen bij het moeizame werk van het bijeenbrengen van het historische materiaal. Kent u mensen die dergelijk materiaal bezitten dan kunt u hen attent maken op de